

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง โฆษณาคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๓ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. ข้าว (*Oryza sativa* L.) พันธุ์บือบัง 3 มช. (BB 3 CMU)
๒. ข้าว (*Oryza sativa* L.) พันธุ์ปือชู 1 มช. (PIS 1 CMU)
๓. ข้าว (*Oryza sativa* L.) พันธุ์ แสง 5 มช. (KS 5 CMU)

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ปราบกฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิสูจน์ ว่าการยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๐ ๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นางสาวอิงอร ปัญญากิจ)
รองอธิบดี รักษาการแทน
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ข้าว (*Oryza sativa* L.)
พันธุ์ป๊อบ้าง 3 มช. (BB 3 CMU)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	1. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) 2. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ที่อยู่	1. 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 2. 239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์	1. 02-5797435 2. 053-944911

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

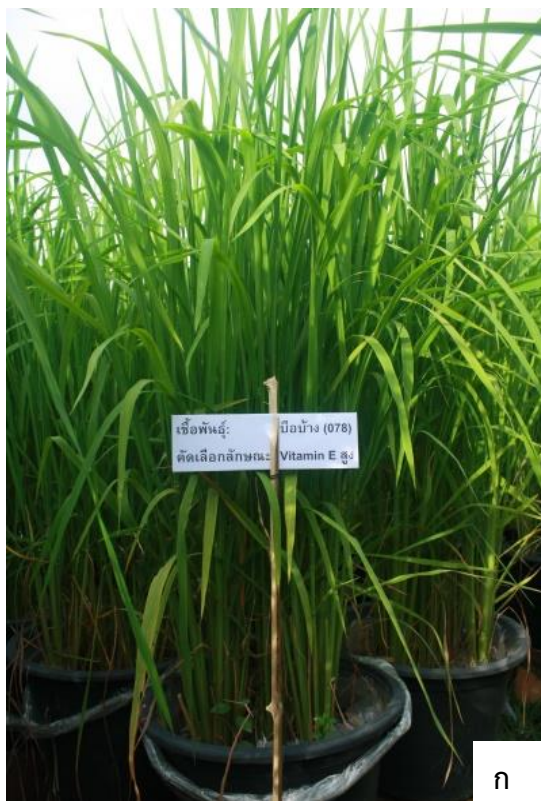
ข้าวพันธุ์ ป๊อบ้าง 3 มช. (BB 3 CMU) เป็นข้าวเจ้า ไรต่อช่วงแสง ได้จากการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์จากข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูง เริ่มจากการศึกษาและวิจัยในการดำเนินงานวิจัยเรื่องการรวบรวม ประเมินและจำแนกพันธุ์ข้าวจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายและแม่ฮ่องสอน ระยะเวลา 3 ปีระหว่าง พ.ศ.2556-2558 โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้รวบรวมพันธุ์ข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูงของทั้ง 3 จังหวัดคือเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน จำนวน 150 พันธุ์ นำมาจำแนกคุณภาพพิเศษในเมล็ด รวมทั้งทดสอบการตอบสนองทางด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการปลูกข้าว เช่น การจัดการปุ๋ย และในขณะเดียวกันก็ได้คัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ ดำเนินการคัดเลือกจำนวน 7 ชั่วรุ่น ผลการศึกษา สามารถคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีค่าปริมาณวิตามินอีสูงได้ (ป๊อบ้าง 3 มช.) โดยพันธุ์ป๊อบ้าง 3 มช. ได้คัดมาจากตัวอย่างเบอร์ 56-078 เป็นข้าวเจ้า ข้าวไร่ ซึ่งเก็บตัวอย่างมาจากชาติพันธุ์กะเหรี่ยง หมู่บ้านทีชะ ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยตัวเลข 3 ตามหลังชื่อพันธุ์หมายถึงเป็นการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ (pure line selection) โดยคัดจากลักษณะที่ต้องการได้ในต้นที่ 3 และได้ศึกษาต่อโดยการปลูกศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมและการจัดการธาตุอาหารต่อคุณภาพวิตามินอี และการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ เป็นระยะเวลา 5 ปีระหว่างปี พ.ศ. 2559-2563 ประกอบด้วย การทดสอบสายพันธุ์ในแปลงเกษตรกร ทดลองในสภาพการปลูก 3 แบบ ได้แก่ พื้นที่สูงแบบข้าวไร่ พื้นที่สูงแบบข้าวนาสวน และพื้นที่ลุ่มแบบข้าวนาสวน พบว่าการปลูกในสภาพนาที่ลุ่มมีค่าวิตามินอีสูงกว่าการปลูกบนที่สูง จนในที่สุดได้เมล็ดข้าวสายพันธุ์บริสุทธิ์ป๊อบ้าง 3 มช.

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ข้าว ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Oryza sativa</i> L. วงศ์ Poaceae พีชล้มลุก ข้าวเจ้า ไรต่อช่วงแสง
ลำต้น	ทรงกอตั้งตรง ความสูงของต้นวัดถึงคอรวง 112 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางของลำต้น 10.19 มิลลิเมตร ปล้องสีเขียว ข้อสีเขียว
ใบ	ใบเดี่ยว รูปแถบ กว้าง 1.55 เซนติเมตร ยาว 42.34 เซนติเมตร แผ่นใบสีเขียว แผ่นใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว กาบใบไม่มีขน เขี้ยวใบสีขาว ลิ้นใบสีขาว มี 2 ยอด

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ยอดเกสรเพศเมียสีขาวยอดดอกสีแดง กลีบรองดอกสีขาว ไม่มีหางข้าว จำนวนรวง 13 รวง/ต้น ความยาวรวง 24 เซนติเมตร วันออกดอก ร้อยละ 50 จำนวน 116 วัน

ผล/เมล็ด รวง ยาว 24 ซม. เปลือกเมล็ดสีฟาง เปลือกเมล็ดไม่มีขน ข้าวเปลือกยาวเฉลี่ย 8.63 มิลลิเมตร กว้างเฉลี่ย 3.02 มิลลิเมตร หนาเฉลี่ย 2.01 มิลลิเมตร ข้าวกล้องยาวเฉลี่ย 6.24 มิลลิเมตร กว้างเฉลี่ย 2.62 มิลลิเมตร หนาเฉลี่ย 1.84 มิลลิเมตร น้ำหนักข้าวเปลือก 1000 เมล็ด (ความชื้นร้อยละ 14) 35.0 กรัม ข้าวกล้องสีขาว ผลผลิตเฉลี่ย 652 กิโลกรัม/ไร่ อายุเก็บเกี่ยว 136 วัน

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของข้าวพันธุ์ปิ่นบัง 3 มช. (BB 3 CMU)

ก ทรงต้น ข ข้าวเปลือกและข้าวกล้อง

ข้าวพันธุ์ปิ่นบัง 3 มช. (BB 3 CMU)

ข้าว (*Oryza sativa* L.)
พันธุ์ปิอิซู 1 มช. (PIS 1 CMU)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	1. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) 2. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ที่อยู่	1. 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 2. 239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์	1. 02-5797435 2. 053-944911

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ข้าวพันธุ์ ปิอิซู 1 มช. (PIS 1 CMU) เป็นข้าวเหนียว ไร่ต่อช่วงแสง ได้จากการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์จากข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูง เริ่มจากการศึกษาและวิจัยในการดำเนินงานวิจัยเรื่องการรวบรวม ประเมินและจำแนกพันธุ์ข้าวจากจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายและแม่ฮ่องสอน ระยะเวลา 3 ปีระหว่าง พ.ศ.2556-2558 โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้รวบรวมพันธุ์ข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูงของทั้ง 3 จังหวัดคือ เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน จำนวน 150 พันธุ์ นำมาวิเคราะห์ ประเมินและจำแนกคุณภาพพิเศษในเมล็ดข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อผู้บริโภค รวมทั้งการจำแนกลักษณะทางสัณฐานวิทยาของข้าวคุณภาพพิเศษที่เก็บรวบรวมมาในปีแรก โดยพันธุ์ปิอิซู 1 มช. ได้คัดมาจากตัวอย่างเบอร์ 56-290 เป็นข้าวเหนียว ข้าวไร่ ซึ่งเก็บตัวอย่างมาจากชาติพันธุ์กะเหรี่ยง หมู่บ้านประตูเมือง ตำบลแม่วีน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยตัวเลข 1 ตามหลังชื่อพันธุ์หมายถึงเป็นการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ (pure line selection) โดยคัดจากลักษณะที่ต้องการได้ในต้นที่ 1 หลังจากนั้นเป็นการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ที่มีความสม่ำเสมอภายในสายพันธุ์ของข้าว ดำเนินการคัดเลือกทั้งหมด 7 ช่วงรุ่นโดยนำมาปลูกประเมินลักษณะทางสัณฐานและการเจริญเติบโต รวมทั้งประเมินปริมาณสารแอนโทไซยานินเปรียบเทียบกับพันธุ์มาตรฐาน 5 พันธุ์ ได้แก่ กำดอยสะเก็ด กำหอม มช. ข้าวดอกมะลิ 105 กข 6 และชีวแม่จัน ผลการศึกษา ไม่พบการกระจายตัวในลักษณะทางสัณฐานและการเจริญเติบโต และสามารถคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีค่าปริมาณแอนโทไซยานินสูงได้คือ ปิอิซู 1 มช.

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ข้าว ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Oryza sativa</i> L. วงศ์ Poaceae พิษล้มลุก ข้าวเหนียว ไร่ต่อช่วงแสง
ลำต้น	ทรงกอตั้งตรง ความสูงของต้นวัดถึงคอรวง 78 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางของลำต้น 6.78 มิลลิเมตร ปล้องสีเขียว ข้อสีเขียวอ่อน
ใบ	ใบเดี่ยว รูปแถบ กว้าง 1.67 เซนติเมตร ยาว 43.49 เซนติเมตร แผ่นใบสีเขียวขอบม่วง แผ่นใบมีขน กาบใบไม่มีขน ใบสีเขียวขอบม่วง เขียวใบสีม่วง ลิ้นใบสีม่วง มี 2 ยอด

ดอก

ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ยาว 27 ซม. ยอดเกสรเพศเมียสีขาว ยอดดอกสีแดง กลีบรองดอกสีแดง ไม่มีหางข้าว จำนวนรวง 9 รวง/ต้น วันออกดอกร้อยละ 50 จำนวน 109 วัน

ผล/เมล็ด

เปลือกเมล็ดสีฟางขีดน้ำตาล เปลือกเมล็ดไม่มีขน ข้าวเปลือกยาวเฉลี่ย 8.04 มิลลิเมตร กว้างเฉลี่ย 4.50 มิลลิเมตร หนาเฉลี่ย 2.13 มิลลิเมตร ข้าวกล้องยาวเฉลี่ย 5.79 มิลลิเมตร กว้างเฉลี่ย 4.02 มิลลิเมตร หนาเฉลี่ย 1.86 มิลลิเมตร น้ำหนักข้าวเปลือก 1000 เมล็ด (ความชื้นร้อยละ 14) 35.0 กรัม ข้าวกล้องสีม่วงดำ ผลผลิตเฉลี่ย 420 กิโลกรัม/ไร่ อายุเก็บเกี่ยว 128 วัน

ก

ข

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของข้าวพันธุ์ปิอิชู 1 มช. (PIS 1 CMU)

ก ทรงต้น ข ข้าวเปลือกและข้าวกล้อง

ข้าวพันธุ์ปิอิชู 1 มช. (PIS 1 CMU)

ข้าว (*Oryza sativa* L.)
พันธุ์แสง 5 มช. (KS 5 CMU)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	1. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) 2. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ที่อยู่	1. 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 2. 239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์	1. 02-5797435 2. 053-944911

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ข้าวพันธุ์ แสง 5 มช. เป็นข้าวเหนียว ไร่ต่อช่วงแสง ได้จากการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์จากข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูง เริ่มจากการศึกษาและวิจัยในการดำเนินงานวิจัยเรื่องการรวบรวม ประเมินและจำแนกพันธุ์ข้าวจากจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายและแม่ฮ่องสอน ระยะเวลา 3 ปีระหว่าง พ.ศ. 2556-2558 โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้รวบรวมพันธุ์ข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูงของทั้ง 3 จังหวัดคือ เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน จำนวน 150 พันธุ์ นำมาวิเคราะห์ ประเมินและจำแนกคุณภาพพิเศษในเมล็ดข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อผู้บริโภค รวมทั้งการจำแนกลักษณะทางสัณฐานวิทยาของข้าวคุณภาพพิเศษที่เก็บรวบรวมมาในปีแรก โดยพันธุ์แสง 5 ได้คัดมาจากตัวอย่างเบอร์ 56-290 เป็นข้าวเหนียว ข้าวไร่ ซึ่งเก็บตัวอย่างมาจากชาติพันธุ์กะเหรี่ยง หมู่บ้านปางคาม ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยตัวเลข 5 ตามหลังชื่อพันธุ์หมายถึงเป็นการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ (pure line selection) โดยคัดจากลักษณะที่ต้องการได้ในต้นที่ 5 หลังจากนั้นเป็นการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ที่มีความสม่ำเสมอภายในสายพันธุ์ของข้าว โดยดำเนินการคัดเลือกจำนวน 7 ชั่วรุ่น นำมาปลูกประเมินลักษณะทางสัณฐานและการเจริญเติบโต รวมทั้งประเมินปริมาณสารฟีนอลเปรียบเทียบกับพันธุ์มาตรฐาน 5 พันธุ์ ได้แก่ ก่ำดอยสะแก ก่ำหอม มช. ข้าวดอกมะลิ 105 กข 6 และชีวแม่จัน ผลการศึกษา มีความสม่ำเสมอของสายพันธุ์ และไม่พบการกระจายตัวในลักษณะทางสัณฐานและการเจริญเติบโต และสามารถคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีค่าปริมาณฟีนอลสูง คือ พันธุ์แสง 5 มช. ซึ่งมีปริมาณฟีนอลในเมล็ดข้าวกล้องสูง 655.4 กรัม gallic acid/กิโลกรัม

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ข้าว ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Oryza sativa</i> L. วงศ์ Poaceae พืชล้มลุก ข้าวเหนียว ข้าวไร่ ไร่ต่อช่วงแสง
ลำต้น	ทรงกอตั้งตรง ความสูงของต้นวัดถึงคอรวง 61 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางของลำต้น 6.63 มิลลิเมตร ปล้องสีเขียว ข้อสีเขียวอ่อน
ใบ	ใบเดี่ยว รูปแถบ กว้าง 1.60 เซนติเมตร ยาว 37.41 เซนติเมตร แผ่นใบสีเขียว แผ่นใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว ไม่มีขน เขี้ยวใบสีขาว ลิ้นใบสีขาว มี 2 ยอด

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ยอดดอกสีขาวย กีบรวงดอกสีขาวย ไม่มีหางข้าว ยอดเกสรเพศเมียสีขาวย
จำนวนรวง 11 รวง/ต้น วันออกดอกร้อยละ 50 จำนวน 102 วัน

ผล/เมล็ด รวงยาว 25 ซม. เปลือกเมล็ดสีฟางขีดน้ำตาล เปลือกเมล็ดมีขน ข้าวเปลือกยาวเฉลี่ย 10.90 มิลลิเมตร กว้างเฉลี่ย 3.44 มิลลิเมตร หนาเฉลี่ย 2.08 มิลลิเมตร ข้าวกล้องยาวเฉลี่ย 7.54 มิลลิเมตร กว้างเฉลี่ย 2.69 มิลลิเมตร หนาเฉลี่ย 1.81 มิลลิเมตร น้ำหนักข้าวเปลือก 1,000 เมล็ด (ความชื้นร้อยละ 14) 35.0 กรัม ข้าวกล้องสีดํา ผลผลิตเฉลี่ย 329 กิโลกรัม/ไร่ อายุเก็บเกี่ยว 127 วัน

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของข้าวพันธุ์แสง 5 มช. (KS 5 CMU)

ก ทรงต้น ข ข้าวเปลือกและข้าวกล้อง

ข้าวพันธุ์แสง 5 มช. (KS 5 CMU)